

Läkemedelsnytt - Ett nyhetsbrev från Läkemedelscentrum

Nr 5 maj 2026

Digitala föreläsningar

Våra föreläsningar äger rum på torsdagar kl. 08.15 - 08.35.

Om du redan nu har en fråga till kommande föreläsning, skicka in den i förväg på telefonnummer 070-903 204 1500 eller skanna QR-koden.



Tidigare föreläsningar och program för kommande finns på [Samverkanswebben](#).

Missade du föreläsningen?

Här kan du se de senaste föreläsningarna:

[Nya alzheimerläkemedel och medföljande utmaningar](#)

Gustaf Befrits, hälsoekonom, Region Stockholm och NT-rådet

[Behandling av Alzheimers sjukdom – aktuell och i framtiden](#)

Sibylle Mayer Standar, geriatriker, minnesmottagningen, Hudiksvall, Region Gävleborg

Datum och föreläsare kan komma att förändras, senaste information finns på [Samverkanswebben](#). Vi tar tacksamt emot önskemål om innehåll i kommande föreläsningar. Har du en kollega som vill få inbjudan till föreläsningarna, vidarebefordra nyhetsbrevet, [anmälan till egen inbjudan till föreläsningar](#).

Lär dig mer i podden Läkekraft

- Nytt avsnitt ute nu:
- **Mer ovanliga former av kognitiva sjukdomar och yngre personer med kognitiv nedsättning**
- Podden riktar sig till allmänheten
- Ger information om vanliga sjukdomar, tillstånd och läkemedel
- Vårdpersonal kan hänvisa hit för den patient som vill få mer kunskap

Spotify



Podcaster



Podbean



Vi finns där poddar finns!

Skanna QR-koderna för att lyssna i din mobil.

[Här kan du lyssna på Läkekraft direkt på webben](#)

Avrådan från att använda Leqembi vid Alzheimers sjukdom

I en ny rekommendation från NT-rådet avråds regionerna från att använda Leqembi för behandling av tidig Alzheimers sjukdom. Skälet är att läkemedlet inte bedöms ge tillräcklig nytta i förhållande till det pris som företaget begär. För mer information från NT-rådet:

- [Regionerna avråds från att använda Leqembi - Samverkanläkemedel](#)
- [Leqembi \(lekanemab\) vid Alzheimers sjukdom](#)

Läkemedelscentrum anordnar digitala föreläsningar på temat. Föreläsningarna spelas in och kan ses när man önskar på webben: [Utbildningar - Digitala föreläsningar Läkemedelscentrum - Samverkanswebben](#).

- ”Leqembi – NT-rådets hälsoekonomiska överväganden”- Gustaf Befrits, hälsoekonom, medlem i NT-rådet, Region Stockholm
- ”Behandling av Alzheimers sjukdom – aktuell och i framtiden” - Sibylle Mayer Standar, geriatriker, minnesmottagningen Hudiksvall, Region Gävleborg

Läkemedelscentrum har också en podd Läkekraft som är riktad till allmänheten, men också bra för oss som jobbar i vården. Nyligen har tre avsnitt publicerats som handlar om *Kognitiv svikt, Alzheimers sjukdom och Mer ovanliga former av kognitiv svikt och om man drabbas i yngre ålder*. Podden Läkekraft finns där poddar finns (t ex Spotify, Podcaster) eller så kan man lyssna direkt på webben: [Läkekraft | Region Sörmland](#).

Ny satsning på utbildning inom astma

Georgios Stratelis, ordförande i LPO Lung- och allergisjukdomar, har nyligen spelat in en föreläsningsserie om astma.

Trots goda behandlingsmöjligheter uppnår många patienter i Sverige inte behandlingsmålet astmakontroll, enbart 30-40 % av astmatikerna uppnår fullgod astmakontroll. Serien syftar till att ge både läkare och sjuksköterskor inom primärvården en inblick i de utmaningar som finns vid omhändertagandet av astma och en uppdaterad och fördjupad kunskap om bland annat diagnostik, undersökningar och behandling av astma. Utbildningen består av fyra filmer om ca 30 minuter vardera: [Föreläsningsserie om astma - Samverkanswebben](#)

Nu kan apotek erbjuda inhalationsvägledning

Rätt inhalatorteknik är avgörande för framgångsrik behandling av obstruktiva lungsjukdomar. Det är bra att fler kommer att kunna ge råd, praktiska instruktioner till korrekt handhavande av inhalatorn och rätt inhalationsteknik. Det kan vara ett komplement till den information och instruktioner som ges vid nyföreskrivning av en inhalator och vid uppföljningar inom sjukvården.

Oberoende av vilken inhalator man som läkare skriver ut till en patient så vet vi från flera studier att handhavandet av en inhalator, förbereda inhalatorn för inhalation av en dos, och felaktig inhalationsteknik är vanligt vilket leder till underbehandling av en patients astma eller KOL. Detta kan leda till dålig

sjukdomskontroll, sämre livskvalitet och risk för exacerbationer. Dessutom vet vi att handhavandet och inhalationstekniken eroderar med tiden varför det är så viktigt att kontrollera dessa vid varje patientbesök. Dåligt handhavande av inhalatorn och inhalationsteknik tillsammans med dålig läkemedelsföljsamhet innebär inte bara dålig sjukdomskontroll för patienten utan även ökade kostnader för hälso-och sjukvården.

Förskrivande läkare har primärt ansvaret till att utbilda patienten på den inhalator som förskrivs. Många gånger kan läkaren även få hjälp av astma/KOL sköterska på enheten. En viktig del i sköterskans uppföljningar av patienter med astma eller KOL är just att säkra att patienten hanterar sin inhalator rätt och har rätt inhalationsteknik. Vid osäkerhet och vid de tillfällen sköterskan inte är tillgänglig är inhalationsvägledning på apotek ett bra alternativ.

Georgios Stratelis, ordförande LPO Lung- och allergisjukdomar

Läs mer hos Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket TLV:

- [Nu kan apotek erbjuda inhalationsvägledning - TLV](#)
- [Inhalationsvägledning - TLV](#)

Läkemedel och sol

Tänk på solen i kombination med vissa läkemedel

Under den ljusare årstiden ökar risken för fototoxiska och fotoallergiska hudreaktioner på solljus i samband med användning av vissa läkemedel. De flesta personer har inga större problem med överkänslighet mot solljus, men den interindividuella variationen i känslighet är dock stor.

med hög solskyddsfaktor för både UVA och UVB.

Vilka typer av reaktioner kan uppstå?

Fototoxiska reaktioner är vanligast. Exempel på läkemedel som kan ge den typen av reaktioner är tetracykliner (särskilt doxycyklin), diuretika (hydroklortiazid och i lägre grad furosemid), NSAID (ketoprofen och naproxen), antimalariamedel (klorokin och hydroxiklorokin), retinoider och kalciumflödeshämmare.

Fotoallergiska reaktioner är ovanliga, men allvarligare eftersom konsekvenserna kan vara livslånga. Exempel på läkemedel som kan ge fotoallergiska reaktioner är NSAID (ketoprofen, diklofenak, piroxicam och celecoxib), diuretika (främst hydroklortiazid) och antimalariamedel (klorokin och hydroxiklorokin).

Den viktigaste åtgärden är att sätta ut det aktuella läkemedlet. Om det inte är möjligt ska patienten skydda sig med kläder och hatt samt använda solskyddsmedel med hög solskyddsfaktor för både UVA och UVB.

Mer information

- Digital föreläsning från Region Sörmland:
[Läkemedel och sol](#) med Maria Palmetun Ekbäck, Öl, PhD
Specialist i Dermatologi, Verksamhetschef Läkemedelscentrum Region Örebro län
- [Sommarvärmerna drar in: Hög tid att se över ditt solskydd | Läkemedelsverket](#)

Använd alltid adrenalin vid anafylaxi

Adrenalin bör ges redan vid misstanke om anafylaxi, en akut och potentiellt livshotande överkänslighetsreaktion från flera organsystem. [Läs mer hos Janusinfo](#)

Läkemedelsmallar i Cosmic: Diavic istället för Victoza

Mallar för Victoza är borttagna och ska ersättas av Diavic (båda innehåller liraglutid). Detta enligt Kloka listans rekommendationer som vi följer i Sörmland, där Victoza utgår och ersätts med Diavic.

Victoza som produkt finns än så länge kvar i Cosmic men enbart som parallellimporterade läkemedel. [liraglutid - Victoza - Kloka listan](#)

Klinisk apotekare – ett stöd i vården

Kontaktvägar klinisk apotekare

- Telefon (Apotekarkonsult): 016-10 57 83
(alla vardagar mellan kl. 08-15.30)
- Sök klinisk apotekare via växeln
- E-post: kliniskfarmaci@regionsormland.se
- Cosmic:
 - Funktionsbrevlåda Messenger: Läkemedelscentrum
 - Remiss: Läkemedelscentrum



Exempel på frågor med svar inkomna till konsultapotekaren:

Fråga: Vårar man sätta in lerkanidipin på patient som fått gingivit av amlodipin?

Svar: Tveksamt enligt flera källor, hellre annat blodtryckssänkande läkemedel.

Fråga: Interaktion hydroxizin (Atarax) +lakosamid (Vimpat)? Patienten har fått höra att det är olämpligt att kombinera?

Svar: Ingen farmakokinetisk interaktion, däremot finns risk för förstärkt dämpande effekt på CNS.

Regionlicenser för läkemedel

Beviljade licenspreparat finns på nedan länk för både recept- och rekvisitionsläkemedel. Vid receptförskrivning av licensalternativ anges "använd regionlicens för Region Sörmland" i doseringstexten och bifoga referensnumret från tabellen. [Beviljade regionlicenser för läkemedel](#).

Läkemedelsverket kan utfärda särskilda tillstånd att expediera recept när generell licens finns. [Aktuella beslut finns att läsa här](#).

Restnoterade läkemedel

För information om [restnoterade läkemedel](#) se Region Sörmlands webbsida som uppdateras kontinuerligt utifrån våra lokala läkemedelsrekommendationer.

Cosmic: Att tänka på när det gäller läkemedel

Här hittar du information och tips om Cosmic gällande läkemedel:

[Rutiner och användarinstruktioner för Läkemedel - Insidan](#)

[Felanmäl och fråga om Cosmic- Insidan Självbetjäningssportalen](#)

[Rutiner och användarinstruktioner - Insidan](#)

[Hantering läkemedelsmallar](#)

[Fortydligande-information-till-verksamheterna-gallande-vigilancearende-fsn_vig-719.pdf](#)

Kunskapsdatabasen

Använd gärna **Kunskapsdatabasen** där vi lägger upp information om de svårigheter som kommer till vår kännedom vad gäller Cosmic och Läkemedelsmodulen. Vi kommer framöver lägga in en länk till Kunskapsdatabasen (i Självbetjäningssportalen) till de nya inlägg som gjorts i Kunskapsdatabasen sedan senaste Läkemedelsnytt.

Direktlänk med färdiga söktermer är:

[Sökresultat för "cosmic läkemedel" - Självbetjäningssportalen](#)

Vill man söka själv:

- Gå till Självbetjäningssportalen
- Klicka antingen på **Självbetjäningssportalen** på skrivbordet eller klicka på följande länk: [Startsida - Självbetjäningssportalen](#)
- I sökfältet skriv in: cosmic läkemedel, och tryck på ENTER
- Titta under rubriken "**Kunskapsdatabas**" och klicka på "*Visa alla resultat för Kunskapsdatabas*".

Kompletterande information till Säkerhetsmeddelande rörande *att registrera överkänslighet av kontrastmedel i UMS då ATC-kod inte hittas*.

Titta vidare i Kunskapsdatabasen.

[Cosmic - UMS: Kontrastmedel, registrering i uppmärksamhetssignalen/-symbolen - Självbetjäningssportalen](#)

Hur komma in i Kunskapsdatabasen

Alla Kunskapsartiklar om Cosmic läkemedel:

- [Sökresultat - Självbetjäningssportalen](#)

Direktlänk till vanliga fel vid förskrivning:

- [Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningssportalen](#)

Direktlänk till vad som följer med på etiketten till patienten:

- [Cosmic - Läkemedel: Apoteketikett, vad följer med - Självbetjäningsportalen](#)

Om man vill gå själv från Insidan:

- Gå till Självbetjäningsportalen
- Sök eller använd länk
- I sökrutan, sök efter: cosmic läkemedel
- Klicka på rubriken: Kunskapsdatabas

Avsluta eller Makulera förskrivning i NLL

Avsluta förskrivning, att tänka på:

- Vid Avsluta förskrivning avslutas förskrivningen omedelbart, vilket innebär att patienten inte kan hämta ut läkemedlet på apoteket.
- Patienten kan se avslutade förskrivningar i Läkemedelskollen eller i apotekens e-handel.

Makulera förskrivning, att tänka på:

- Funktionen Makulera förskrivning kan bara användas om patienten ännu inte hämtat ut läkemedlet på apoteket.
- Vård- och apotekspersonal som har behörigheter till NLL kan se en makulerad förskrivning men den visas inte för patienten.
- En förskrivning som blivit utskriven på pappersblankett av apoteket går inte att makulera.

[Avsluta och Makulera förskrivning, - Utbildning för användare av Nationella läkemedelslistan](#)

Alla ska använda läkemedelsmodulens Utdelningsvy!

Alla enheter inom Regionen som hanterar läkemedel ska använda sig av Läkemedelsmodulen och Utdelningsvyn. Detta gäller även utdelning av till exempel paracetamol på öppenvårdsmottagning. Det är inte tillräckligt att dokumentera i journalanteckning.

Specifik enhet

Vid ordination av läkemedel kommer Administreras på enhet ha (Vilken som helst) förvald på alla enheter även på Akutmottagningarna fr.om 26/1. Detta för att minska risken för fördröjda och uteblivna administreringar, dubblering av ordinationer m.m.

[Cosmic - Läkemedel: Ordination på akutmottagning / ändra specifik enhet Självbetjäningsportalen](#)

Cosmic – Läkemedel: Förskrivning

Viktigt att se över förskrivningen i Cosmic innan recept skickas till apotek. Är information till patienten tydlig och korrekt?

Apoteken har återkopplat att dubbla doseringstexter och motstridiga doseringstexter förekommer på recepten vilket innebär att förskrivare kontaktas i högre utsträckning än tidigare för att stämma av aktuell dosering för patient. Tidskrävande arbete för både apotekspersonal och förskrivare.

För mer information och direktlänk till vanliga fel, se kunskapsartikel:
[Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningssportalen](#)

Ansvarig utgivare: Lars Steen,
Redaktion: Sara Hed, Lotta Jakobsson
Cosmicfrågor: Mona Malm
E-post: lakemedelscentrum@regionsormland.se